

A lakóhely földrajza

5.

Hogyan működik egy település?

Milyen típusú településen laksz?

A Föld lakói változatos lakóhelyeken élnek. Sokféle tényező befolyásolta, hogy az emberek a történelem során hol telepedtek le. Vonzó lehetett a kedvező éghajlat, az alacsonyabb tengerszint feletti magasság, a jól védhető fekvés. Olyan környezeti tényezők is, mint a vízforrás közelsége, az ásványkincsek, a termékeny talaj, mindig fontosak a lakóhely megválasztásánál. Emellett társadalmi tényezők is szerepet játszanak egy település létrejöttében, például a jó közlekedési lehetőség, a kereskedelmi útvonalak találkozási pontja. Az **állandó települések** egyik típusát a **szórványtelepülések** alkotják (pl. tanya, farm). A másik típusba a csoportos települések tartoznak, ilyenek a **falu** vagy a **város**. Ugyanakkor ma is vannak olyan vándorló, nomád állattartással foglalkozó népcsoportok, melyek **ideiglenes településeken** élnek (1. ábra).

1. Melyik településcsoportba tartozik lakóhelyed?
2. Állapítsd meg településed tengerszint feletti magasságát!
3. Milyen tényezőknek köszönhetted településed a kialakulását?

Miért fontos számodra a lakóhely?

Nézzük meg, mit nyújt neked a település, ahol laksz! Itt él a családotd, itt laknak a barátaid, itt töltöd szabadidőd nagy részét, itt veszel részt különböző rendezvényeken, kulturális eseményeken. A lakóhelyeden élők fontos közösséget (pl.: család, barátok, szomszédok) jelentenek számodra. Emellett sok ember számára a településen működő vállalkozások, intézmények **munkahelyet** is biztosítanak. Minden település életében lényeges szerepet játszanak a **szolgáltatások** (2. ábra). Ezek olyan gazdasági tevékenységek, melyeket minden ott lakó rendszeresen igénybe vesz. Ide tartoznak a mindennapi életünkben fontos, a település működéséhez szükséges **közütemi szolgáltatások**: a gáz-, áram- és vízszolgáltatás.

1. ábra: Lakóhelytípusok

Tanya

Falu

Város

2. ábra: Kereskedelmi szolgáltatás

Kereskedő

Amikor egy boltban vásárolsz, **kereskedelmi szolgáltatást** veszel igénybe. Ha moziba vagy múzeumba mész, az a **kulturális szolgáltatások** körébe tartozik (3. ábra). Oktatási szolgáltatás például az általános és középiskolai nevelés-oktatás, vagy ha valaki egy nyelviskolában nyelvet tanul.

Az orvosi ellátás az **egészségügyi szolgáltatás** része. A bank **pénzügyi szolgáltatást** nyújt számmunkra, ha pénzt veszünk ki egy bankautomatából vagy hitelt folyósít. Sok településen működik posta, gépkocsiszerviz és tömegközlekedés is.

4. Készítetek listát a településeken igénybe vehető szolgáltatásokról! Jelöljétek meg azokat, melyeket ti is igénybe vettetek! Milyen foglalkozások kapcsolódnak a listán szereplő szolgáltatásokhoz?

Ki irányítja a települést?

A település életét az önkormányzat irányítja. A település vezetője a **polgármester**, a főváros esetében a **főpolgármester**. Az önkormányzat döntéseinek végrehajtását, a település mindennapi működését a **polgármesteri hivatal** segíti. Ennek vezetője a jegyző. De mi is a feladata egy **önkormányzatnak**? Az önkormányzat felelős többek között a közterületek (pl. utak, terek, parkok, szobrok) rendben tartásáért, a helyi környezet- és természetvédelemért, a helyi közlekedés fejlesztéséért (pl. kerékpárutak, helyi járatok szervezése) (4. ábra). Az önkormányzatnál dolgozók főleg a szolgáltatások területén dolgozó személyek, és sokféle feladatot látnak el (pl. pályázatírás, a település fejlesztése, házasságkötés, utak rendben tartása).

5. Milyen ügyeket intézhetünk a polgármesteri hivatalban?

6. Mi a feladata az anyakönyvvezetőnek?

7. Nézz utána, milyen fejlesztéseket terveznek a közeljövőben a lakóhelyeden!

3. ábra: Kulturális szolgáltatás

Tárlatvezető a múzeumban

4. ábra: Az önkormányzat néhány feladata

Parkok gondozása

Utak, járdák karbantartása

Rendszerezd az ismereteidet!

Készíts gondolattérképet a felsorolt fogalmakból! Ki is egészítheted a fogalmak listáját. település kialakulása, típusok, működés, természeti tényezők, társadalmi tényezők, tanya, falu, város, közösség, munkahely, szolgáltatások, önkormányzat, polgármester, jegyző